

Ár 2010, þriðjudaginn 23. febrúar, var fundur í kjararáði að Hverfisgötu 6a í Reykjavík haldinn af Guðrúnu Zoëga, Jakobi R. Möller og Jónasi Þór Guðmundssyni.

Fyrir var tekið:

Að ákveða laun og starfskjör forstjóra Flugstoða ohf.

I.

Fullskipað kjararáð hefur í dag kveðið upp úrskurð nr. 2010.4.001 um almennar forsendur ákvarðana um laun og önnur starfskjör þeirra sem með lögum nr. 87/2009 bættust í þann hóp sem undir kjararáð heyrir. Meðal þeirra er forstjóri Flugstoða ohf. en hlutafélagalögum nr. 2/1995 var breytt með fyrrnefndum lögum þannig að kjararáð ákveður nú laun og starfskjör framkvæmdastjóra hlutafélaga sem eru að meiri hluta í eigu ríkisins. Með þessum úrskurði tekur þriggja manna kjararáð ákvörðun um launakjör forstjóra Flugstoða ohf. og byggist hún á þeim almennu forsendum sem ákveðnar eru í úrskurði fullskipaðs kjararáðs. Ber því að líta á úrskurðina sem eina heild.

II.

Kjararáð skrifaði forstjóra og stjórn Flugstoða ohf. bréf 22. september 2009 og gaf þeim kost á að koma sjónarmiðum á framfæri við ráðið auk þess sem óskað var eftir ítarlegum upplýsingum um öll núverandi starfskjör, þar með talin hlunnindi, svo sem bifreiða- og aksturshlunnindi, sérstakar greiðslur í lífeyrissjóð o.þ.h. Auk þess var óskað eftir upplýsingum um öll launuð aukastörf. Í bréfunum voru kynntar helstu breytingar sem gerðar voru með lögum nr. 87/2009 á lögum um kjararáð og á hlutafélagalögum nr. 2/1995. Sérstaklega var óskað eftir afriti af ráðningarsamningi eða erindisbréfi. Fjármálaráðuneyti var skrifað 19. október 2009 og gefinn kostur á að koma sjónarmiðum á framfæri við ráðið.

Formaður stjórnar svaraði með bréfi dagsettu 1. október 2009. Bréfinu fylgdi ráðningarsamningur auk yfirlits um laun og bifreiðahlunnindi forstjórans. Í ráðningarsamningi er meðal annars fjallað um verksvið og ábyrgð forstjórans. Þar segir að forstjóri stjórn daglegum rekstri félagsins og skuli í þeim efnum fara eftir þeirri stefnu og fyrirmælum sem félagsstjórn hefur gefið. Hinn daglegi rekstur taki ekki til ráðstafana, sem séu óvenjulegar eða mikilsháttar. Forstjóri stjórn ráðningu starfsfólks og uppsögn þeirra. Forstöðumenn sviða skuli ráðnir í samráði við stjórn. Honum sé óheimilt án samþykkis stjórnar að eiga hagsmuna að gæta í fyrirtæki sem reki starfsemi á sama sviði og félagið og í samkeppni við það. Honum sé jafnframt óheimilt án skriflegs samþykkis stjórnar að starfa hjá eða fyrir slíkt fyrirtæki. Samkeppnisákvæði þetta gildi á starfstíma forstjóra og í eitt ár eftir að starfstíma hans lýkur. Forstjóri eigi persónubundinn rétt til áframhaldandi aðildar að B-deild Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins vegna fyrri starfa. Félagið greiði mótframlag til lífeyrissjóðs að vali forstjóra. Forstjórinn hafi bifreið til afnota í eigu félagsins og greiði það rekstrarkostnað hennar. Auk þess greiði félagið símakostnað, bæði farsíma og heimilissíma, og kostnað við tölvutengingu á heimili forstjóra. Starfstíma forstjórans ljúki í lok maí 2011 og geti stjórnin ákveðið að hann láti af störfum sem forstjóri fyrir þann tíma og sinni sérstökum rannsóknar- og ráðgjafarverkefnum fyrir félagið og haldi óskertum launum til starfsloka.

Forstjóri svaraði með bréfi dagsettu 7. október 2009. Í bréfinu gerði hann grein fyrir umsömdum kjörum sínum. Ekki væri skilgreint sérstaklega hvert vinnuframlag hans skyldi vera, en starfinu yrði ekki sinnt án verulegrar yfirvinnu og væri hún ekki undir 50 tímum á mánuði. Auk þess sitji hann í stjórnum tveggja dótturfélaga Flugstoða ohf., þ.e. TERN Systems hf. og Flugfjarskipta ehf. og þiggi fyrir það stjórnarlausn. Að lokum fór forstjórinn þess á leit að ráðið upplýsti hvort það hefði lagalega forsendu til að rifta gildandi ráðningarsamningi. Forstjórinn sendi kjararáði annað bréf, dagsett 7. nóvember 2009, þar sem fram kom að við laun háskólamenntaðra starfsmanna Flugstoða ohf. bættust 0,25% af öllum launum í orlofssjóð, 1,72% í vísindasjóð, 0,72% í fjölskyldu- og styrktarsjóð og 0,13% í endurhæfingarsjóð og mætti færa rök fyrir því að föst laun forstjórans yrðu lækkuð um 2,8% til þess að ákveða þá upphæð sem væri samanburðarhæf við laun starfsmanna hjá ríkisstofnunum.

Svar fjármálaráðuneytisins barst í bréfi dagsettu 29. október 2009. Í bréfinu sagði meðal annars að Flugstoðir ohf. hefðu tekið til starfa 1. janúar 2007, en þá hefðu verið gerðar breytingar á skipulagi Flugmálastjórnar og stofnað sérstakt hlutafélag sem tekið hefði við rekstri og uppbyggingu allra flugvalla og lendingarstaða á Íslandi, annarra en Keflavíkurflugvallar, af Flugmálastjórn Íslands sem væri ríkisstofnun. Flugstoðir ohf. önnuðust líka alla flugleiðsöguþjónustu sem Ísland veitti fyrir alþjóðlegt flug og innanlandsflug. Kjararáð úrskurði um laun flugmálastjóra. Teldi ráðuneytið eðlilegt að kjararáð horfði til þess við ákvörðun á launakjörum forstjórans.

Með bréfi dagsettu 18. janúar 2010 kynnti kjararáð forstjóranum drög að fyrirhuguðum úrskurði um almennar forsendur ákvörðunar um laun og fyrirhugaða ákvörðun um laun hans og önnur starfskjör og gaf honum kost á að koma athugasemdum sínum á framfæri við ráðið.

Forstjóri Flugstoða sendi bréf dagsett 1. febrúar 2010. Í bréfinu bendir forstjórinn á að með fyrirhugaðri breytingu á launakjörum hans yrði staðan sú að ákveðnir undirmenn, sem starfi á ábyrgð og undir skipulagsvaldi hans, muni verða hærrí í launum en forstjórinn og verði það að teljast í litlu samræmi við almennar hugmyndir um tengsl launa og ábyrgðar. Ekki verði ráðið af bréfi kjararáðs hvað ráði nákvæmlega fyrirhugaðri ákvörðun um launaflokk og einingafjöldi og óskaði hann eftir ítarlegri upplýsingum. Þá benti hann á að framkvæmdastjórn hlutafélaga gætu samkvæmt lögum um hlutafélög borið skaðabótaábyrgð vegna starfa sinna. Ýmsir þeir sem heyrðu undir kjararáð nýtu aukinnar réttarverndar á grundvelli laga um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins. Í lögum nr 87/2009 væri ekki fjallað um hvenær ákvörðun kjararáðs tæki gildi og bæri að túlka allan vafa borgaranum í hag og álykta að uppsagnarfrestur samkvæmt ráðningarsamningi væri í fullu gildi.

Kjararáð sendi forstjóranum bréf, dagsett 9. febrúar 2010, og gaf honum kost á að koma frekari sjónarmiðum og athugasemdum á framfæri við ráðið. Bréfinu fylgdi rökstuðningur kjararáðs fyrir fyrirhugaðri ákvörðun um launakjör hans, þar sem meðal annars kom fram við hvað hún væri miðuð. Athugasemdir bárust ekki.

III.

Flugstoðir ohf. voru stofnaðar á grundvelli laga nr. 102/2006 um stofnun hlutafélags um flugleiðsöguþjónustu og flugvallarekstur Flugmálastjórnar Íslands. Samkvæmt 5. gr. laganna er tilgangur félagsins að annast rekstur og uppbyggingu flugleiðsöguþjónustu, þ.m.t. flugumferðarþjónustu, fjarskipta- og leiðsögukerfa, að annast rekstur og uppbyggingu flugvalla, svo og aðra skylda starfsemi. Í 9. gr. laganna sagði að félagið skyldi yfirtaka flugleiðsöguþjónustu og flugvallarekstur Flugmálastjórnar Íslands ásamt réttindum og skyldum 1. janúar 2007. Á heimasíðu félagsins segir að stefnumið Flugstoða ohf. sé að tryggja að flugöryggi sé í samræmi við viðurkenndar öryggiskröfur, að flugvernd sé fullnægjandi og að starfsemi félagsins njóti viðurkenningar á innlendum sem alþjóðlegum vettvangi. Starfsmenn félagsins eru um 230.

Hinn 21. desember 2009 voru samþykkt lög nr. 153/2009 um samruna opinberu hlutafélaganna Flugstoða og Keflavíkurflugvallar. Félagið var stofnað 29. janúar 2010, en samkvæmt upplýsingum ráðuneytisstjóra samgönguráðuneytisins munu Flugstoðir ohf. og Keflavíkurflugvöllur ohf. starfa áfram til 1. maí 2010 samhliða hinu nýja félagi.

IV.

Í 8. gr. laga um kjararáð nr. 47/2006 segir, að það skuli við úrlausn mála gæta innbyrðis samræmis í starfskjörum þeim sem það ákveður og að þau séu á hverjum tíma í samræmi við laun í þjóðfélaginu hjá þeim sem sambærilegir geta talist með tilliti til starfa og ábyrgðar. Við ákvörðun launakjara samkvæmt 4. gr. laganna skuli sérstaklega gæta samræmis milli þeirra og þeirra kjara hjá ríkinu sem greidd eru á grundvelli kjarasamninga annars vegar og ákvarðana kjararáðs samkvæmt 3. gr. hins vegar. Þá skuli kjararáð ætíð taka tillit til almennrar þróunar kjaramála á vinnumarkaði. Með lögum nr. 148/2008 var kjararáði falið, án tillits til fyrri lögmæltra viðmiða, að kveða upp úrskurð fyrir árslok 2008 er fæli í sér 5–15% launalækkun alþingismanna og ráðherra er gilti frá 1. janúar 2009. Til ársloka 2009 skyldi ráðinu óheimilt að endurskoða úrskurðinn til hækkunar. Jafnframt skyldi kjararáð endurskoða kjör annarra til samræmis. Svohljóðandi málsliður bættist við 8. gr. laganna með breytingu

sem gerð var á lögum um kjararáð með lögum nr. 87/2009: „Við ákvörðun sína skal kjararáð gæta þess að föst laun fyrir dagvinnu, annarra en forseta Íslands, verði ekki hærri en föst laun forsætisráðherra skv. 3. gr.“ Föst laun forsætisráðherra eru nú 935.000 krónur á mánuði. Síðast var lögum um kjararáð breytt með lögum nr. 127/2009 en í þeim segir að til nóvemberloka 2010 sé óheimilt að endurskoða til hækkunar úrskurði sem kveðnir höfðu verið upp á grundvelli laga nr. 148/2008. Við endurskoðun eða ákvörðun kjara annarra aðila sem heyra undir ráðið skal gætt innbyrðis samræmis eftir því sem framast er unnt og að virtum ákvæðum 8. gr. laga nr. 47/2006.

Með þeim breytingum, sem að ofan greinir, á skipulagi ákvarðana um launakjör þeirra sem heyra undir kjararáð hefur, eins og fram kemur í úrskurði nr. 2010.4.001 um almennar forsendur, verið raskað því fyrirkomulagi og viðmiðum sem tilgreind voru í 8. gr. laga um kjararáð nr. 47/2006 eins og þau upphaflega voru. Kjararáð verður samkvæmt 8. gr. eins og hún nú er fyrst og fremst að miða við föst laun forsætisráðherra og þær ákvarðanir sem Alþingi tók um lækkingu launa þeirra sem hafa heyrt undir ákvörðunarvald ráðsins. Af þessu leiðir einnig, að svo geti í auknum mæli farið að æðsti stjórnandi hlutafélags eða stofnunar í eigu ríkisins verði ekki með hæst laun starfsmanna, en við því hefur kjararáð engin úrræði. Fyrirvaralaus ákvæði laga nr. 148/2008 og 87/2009 hafa í reynd afnumið meginefni 8. gr. laga um kjararáð.

Þeir sem heyra undir ákvörðunarvald kjararáðs taka laun samkvæmt launaflokkum 123 til 142, að forseta Íslands og forsætisráðherra undanskildum. Mánaðarlaun í launaflokki 123 eru 458.224 krónur, í launaflokki 140 806.230 krónur og í launaflokki 142 862.207 krónur. Í launaflokkum 140 til 142 eru hæstaréttardómarar, ríkissáttasemjari, ríkisendurskoðandi, rektor Háskóla Íslands, vegamálastjóri, skrifstofustjóri Alþingis og ráðuneytisstjórnar. Auk mánaðarlauna fá þessir embættismenn greitt fyrir yfirvinnu og álag í formi eininga, 6 til 24 einingar á mánuði, forseti Hæstaréttar mest, en aðrir mest 18 einingar. Einingafjöldi til viðbótar mánaðarlaunum í launaflokkum 123 til 142 er almennt á bilinu 0-20.

Við ákvörðun mánaðarlauna forstjóra Flugstoða ohf., þ.e. fastra launa fyrir dagvinnu, hefur kjararáð meðal annars tekið mið af mánaðarlaunum flugmálastjóra, siglingamálastjóra og ríkisskattstjóra, en þeir eru í launaflokkum 135 og 137. Þá hefur kjararáð við ákvörðun einingafjölda gætt meðalhófsþjónarmiða til þess að komast hjá því að laun lækki óhóflega. Þetta leiðir til tímabundins ósamræmis við laun þeirra sem hafa heyrt undir kjararáð, en búast má við endurskoðun einingafjölda allra þeirra sem undir það heyra eftir 1. desember 2010 eins og nánar er gerð grein fyrir í áður útsendum drögum að úrskurði um almennar forsendur.

Vakin er athygli á því að í úrskurði nr. 2010.4.001 um almennar forsendur segir að kjósi framkvæmdastjóri að halda bifreiðahlunnindum samkvæmt ráðningarsamningi, þar með töldum greiðslum sem miðast við tiltekinn fjölda ekinna kílómetra, skuli verðmæti þeirra samkvæmt mati ríkisskattstjóra dragast frá heildarlaunum sem kjararáð ákveður og fram koma í ákvörðunarorði. Jafnframt segir að laun séu ákveðin miðað við lífeyrisréttindi í A-deild Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins (LSR) og sé miðað við að verðmæti iðgjalds launagreiðanda sé 20% af heildarlaunum. Sé iðgjald launagreiðanda í annan lífeyrissjóð en LSR, að séreignasjóði meðtöldum, hærra eða lægra en 20% af launum skulu heildarlaun, sem ákveðin verða af þriggja manna kjararáði, hækka eða lækka um það hlutfall sem mismuninum nemur. Sama á við ef greitt er meira eða minna en 2% af launum í séreignasjóð fyrir félaga í LSR, sjá nánar kafla VIII í úrskurði nr. 2010.4.001. Þá skulu greiðslur fyrir fastlínusíma á heimili framkvæmdastjóra dragast frá heildarlaunum sem fram koma í ákvörðunarorði.

Kjararáð hefur fjallað um greiðslu fyrir setu í stjórnnum dótturfélaganna TERN Systems hf. og Flugfjarskipta ehf. og er niðurstaða ráðsins að um sé að ræða hluta af aðalstarfi sem ekki skuli launa sérstaklega. Séu greidd stjórnarlaun skulu þau renna til Flugstoða ohf.

Eins og fram kemur í IX. kafla úrskurðar kjararáðs nr. 2010.4.001 taka ákvarðanir ráðsins gildi frá ákvörðunardegi nema annað sé sérstaklega tekið fram í einstökum ákvörðunum.

Að öðru leyti en hér kemur fram vísast til úrskurðar kjararáðs um almennar forsendur nr. 2010.4.001, sem gilda um laun og starfskjör forstjóra Flugstoða ohf.

V.

Ákvörðunarorð

Frá og með 1. mars 2010 skulu mánaðarlaun forstjóra Flugstoða ohf. vera samkvæmt launaflokki 502-136, nú 705.192 krónur. Að auki skal greiða honum 25 einingar á mánuði fyrir alla yfirvinnu og álag er starfinu fylgir.

Eining er 1% af launaflokki 502-126, nú 5.058 krónur. Einingar greiðast alla mánuði ársins, einnig í sumarleyfi. Af því leiðir að ekki er greitt orlofsfé á einingar.

Sé iðgjald launagreiðanda í annan lífeyrissjóð en Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins, að séreignasjóði meðtöldum, hærra eða lægra en 20% af launum skulu heildarlaun sem hér eru ákveðin hækka eða lækka um það hlutfall sem mismuninum nemur. Sama á við sé greiðsla í séreignasjóð sjóðfélaga í Lífeyrissjóði starfsmanna ríkisins meiri en 2%.

Kjosi forstjóri Flugstoða ohf. að halda bifreiðahlunnindum sínum skal draga verðmæti þeirra samkvæmt mati ríkisskattstjóra frá heildarlaunum sem hér eru ákveðin.

Sé kostnaður við fastlínusíma á heimili forstjórans greiddur af launagreiðanda skal sú greiðsla dragast frá þeim heildarlaunum sem hér eru ákveðin.

Seta í stjórnnum dótturfélaganna TERN Systems hf. og Flugfjarskipta ehf. er hluti af aðalstarfi og ber ekki að launa sérstaklega. Séu greidd stjórnarlaun skulu þau renna til Flugstoða ohf.

Laun eru miðuð við fullt starf þannig að ekki komi til frekari greiðslna nema kjararáð úrskurði um það sérstaklega.

Um almenn starfskjör forstjórans gilda reglur kjararáðs frá 30. maí 2007.

Ákvörðun þessi gildir fyrir þann sem nú gegnir starfi forstjóra Flugstoða ohf.

Guðrún Zoëga

Jakob R. Möller

Jónas Þór Guðmundsson